

Kerstmis

Elk jaar is het weer kerstmis. Maar de ene kerstmis is de andere niet. Soms hebben we geen of weinig problemen: de hemel is onbewolkt, azuur blauw bijna. Andere jaren is het niets dan mist en regen. Het gemis van een dierbare, zorgen om mensen, om de gezondheid, om de financiën enzovoort. De vraag is dan: waar vinden we een remedie en genezing voor onze kwalen als het tegenzit?

Misschien helpt het om daarvoor naar de kerststal te kijken en naar een paar personages die we daar aantreffen. Ze bezitten tegengif voor het venijn dat de wereld soms ziek maakt.

Centraal staat natuurlijk het Kindje in de kribbe. God toont daar hoe machtig en sterk Hij is: Hij kan het aan om als een kindje in een kribbe te gaan liggen, Hij kan zich heel klein en nietig maken. Ge moet immers heel groot zijn om uzelf zo klein te kunnen maken.

En wij? We doen dikwijls precies andersom: groot zijn en sterk, uzelf laten gelden, in de kijker lopen op alle vlakken. Maar echte grootheid moet ge niet halen uit de pracht van het

decor. Zulke grootheid kan een tijdje duren, maar ze is niet duurzaam. Het is alsof ge constant op uw tenen moet lopen, en dat houdt niemand vol. Toch is dat een ziekte waar velen in onze wereld aan lijden, zo is mijn indruk.

Eén van de grote figuren in de advent is Johannes de Doper. We zouden beter school lopen bij hem die zei: “Hij moet groter worden, en ik kleiner.” Misschien is dat wel een belangrijke stap richting geluk: om te genezen van onze kwalen hebben we nood aan een stuk nederigheid en eenvoud. “Acht de andere hoger dan uzelf” staat ook bij St. Paulus te lezen. Als ieder van ons dat in praktijk zou brengen, dan zou onze omgeving er helemaal anders gaan uitzien. Het zou een kostbare therapie zijn en ons kunnen verlossen van heel wat stresskoorts.

Dan is er St. Jozef. Die is door de storm van de twijfel gegaan, precies zoals velen de dag van vandaag. Zijn vragen zijn de onze: “Hoe zal dat kunnen?”, “Nee, dat kan niet!” Dat is ook onze ziekte: de scepsis en de twijfel die ons overvallen in dagen van angst, en die verlammen. St. Jozef maakte ook de strijd mee die wij moeten strijden in een crisistijd: het gevecht met de twijfel, het scepticisme en de ontmoediging. De mens van nu is dikwijls een twijfelaar op vele vlakken. St. Jozef bezit het vaccin: niet de twijfel uitschakelen, maar ze overwinnen, er door heen komen. Immuniteit verwerven en zeker niet sarcastisch worden.

Aan de andere kant van de kribbe vinden we Maria. Ze doet eigenlijk niets anders dan kijken naar het kindje in de kribbe. Een klein mensje precies zoals alle andere kinderen. Niets bijzonders. En toch: had de engel haar niet gezegd dat dit Kind “de Zoon van God was”? Ja toch? Maria had bij de kribbe kunnen zeggen: “Gods Zoon? Is het niet meer dan dat?” Om die Zoon Gods te herkennen, heeft Maria moeten kijken niet met de blik van haar ogen, maar met die van haar hart. Want ge kunt alleen goed zien als ge kijkt met uw hart, zoals het vosje zegt in het beroemde sprookje van Antoine de Saint Exupéry.

Is dat ook niet dikwijls ons probleem, onze ziekte? We kijken vaak om te nemen en te bezitten, om te overheersen, er de hand op te leggen en ons af te vragen: “Wat zal het me opbrengen?” Ons kijken, denken en doen is vaak narcistisch. Maria heeft het middel om ons gezond te maken. Ze kijkt om Hem te zien zoals Hij is, en niet zoals ik Hem graag zou hebben of ik me Hem had verbeeld.

De allereersten die op bezoek komen in de stal zijn de herders. Nu kunnen herders nooit veel bezig zijn met zichzelf. Ze moeten op hun kudde letten, naar het weiland kijken, naar de lucht en het weer, de zon, de maan en de sterren. Zou dat ook geen gif kunnen zijn van onze tijd: dat we maar niet ophouden naar onszelf te kijken? Zo krijgen we God nooit in het oog. Zelfs de andere kunnen we zo niet zien: we zijn te vol van onszelf en zo missen we kansen.

Een bekende uitspraak van St. Ambrosius is dat alles wat in onze kasten hangt en op onze tafels staat, en wat we niet nodig hebben, eigenlijk ook niet van ons is: het behoort de armen toe. Alleen vraagt dat wel dat we dan eens wat vaker van onszelf weggijken. Wat weggeven van uw tijd, aandacht en desnoods ook middelen kan een heel heilzame therapie zijn.

Dan zijn er nog de wijzen uit het oosten. Dat zijn wetenschappers. Ze zijn vertrouwd met de loop van de sterren en de omwentelingsbaan van de planeten. Ze kennen de wetten van de natuur en het ontbreekt hun zeker niet aan kritische zin. Ze zijn net zoals wij: kritisch en vaak zelfs sceptisch. Maar tegelijk zijn ze ook anders. Wij zeggen al vlug ‘onmogelijk’ en we kunnen moeilijk leven met onvoorziene verrassingen. En God doet nu juist niet anders dan verrassen: vanaf de kribbe tot op het kruis. De Wijzen bezitten het secret: “Er zijn veel meer dingen mogelijk dan er in dat kleine hoofdje van ons binnen kunnen.” Geloven in het onmogelijke – in wat God doet – is heel therapeutisch.

Resten nog de os en de ezel. Wat is hun geheim? Heel simpel: ze blijven gewoon wat ze zijn: os en ezel. Ze doen niets anders dan wat een os een ezel doen: daar zijn en ademen. Dat is al veel, want daarmee zeggen ze ons: “Alstublieft blijf uzelf, wees wie ge bent, wees blij dat God u zo heeft gemaakt.” Dat schijnt tegenwoordig steeds moeilijker te zijn en wat daarvan de echte gevolgen zijn zullen we pas over een aantal jaren weten.

Het zijn maar wat mijmeringen bij de kerststal, maar misschien mogen ze ons eraan herinneren dat we die kerststal na Driekoningen beter niet té ver opbergen: wat deze figuren, dit gebeuren ons te vertellen heeft kunnen we een heel jaar lang goed gebruiken: het zijn medicijnen in een wereld waar te gemakkelijk het virus van de onvrede heerst. Amen.

Johan Goris, pastoor